

Informace

Digitální tržiště v prevenci: Nová online platforma propojující evaluaci, výzkum a praxi

Michal Miovský, Karolína Burešová, Radek Vorlíček, Pavlína Janošová

Katedra učitelství Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy získala v červnu letošního roku podporu Úřadu vlády ČR pro nový projekt **Digitální tržiště v prevenci (digiPREV)**. Projekt byl schválen v rámci sekce protidrogové politiky a jeho oficiální název zní *Posílení kapacit pro evaluaci a kvalitu preventivních programů v ČR prostřednictvím síťování poskytovatelů péče a akademických pracovišť za podpory umělé inteligence*. Hlavní řešitelkou je PhDr. Karolína Burešová, Ph.D., odbornou garanci zajišťuje prof. PhDr. Michal Miovský, Ph.D., přední český adiktolog a klinický psycholog.

Vznik projektu odpovídá současné situaci v oblasti prevence a adiktologie v České republice. Dlouhodobě přetrvává obrovský převis poptávky po evaluacích preventivních programů, zatímco kapacity institucí, které se výzkumu věnují, jsou velmi omezené. Řada preventivních intervencí přitom není nijak ověřována, i když to vyžadují aktuální standardy kvality.

Na realizaci kvalitních evaluací často chybějí finance, personální kapacity i technické zázemí. Vzhledem k tomu, že nelze očekávat rychlé systémové změny, je nutné hledat nové způsoby, jak dostupné zdroje využít efektivněji a jak reagovat na rostoucí poptávku po evidence-based přístupech, které jsou zásadní pro bezpečnost a efektivitu preventivní praxe.

Co je digiPREV?

Projekt digiPREV je systémovou odpovědí na uvedené problémy. Jedná se o novou komponentu IPREV (*Interaktivní platforma podpory duševního zdraví a prevence rizikového chování*), která v ČR dlouhodobě uceleně zprostředkovává informace o prevenci a podporuje rozvoj kvality preventivních programů. V tomto kontextu se digiPREV snaží významně rozšířit funkcionalitu celé platformy IPREV. Jednou z cest, jak snížit nedostatek evaluačních studií, je zapojení studentů ze studijních programů týkajících se oblasti prevence do výzkumů v rámci jejich absolventských prací.

Pro koho je digiPREV a jak online platforma funguje?

Nově vznikající online platforma propojí:

- **studenty** bakalářských, diplomových i disertačních prací,
- **vedoucí kvalifikačních prací** na univerzitách,
- **konzultanty z praxe** – odborníky z různých organizací zabývajících se prevencí.

Tato spolupráce má umožnit prostředí, v němž se poptávka praxe setkává s nabídkou akademické sféry a kde mohou vznikat výzkumné projekty s reálným společenským dopadem.

Co je poptávka a kdo ji na platformu může vložit?

Poptávka je v projektu chápána jako popis výzkumného projektu, který zadává (poptává) konzultant z organizace poskytující preventivní aktivity a služby. Mělo by se jednat o popis aktuálního a reálně vyskytujícího se problému z praxe, který lze vyřešit výzkumně. Zadání poptávky může vložit i akademický pracovník, pokud jde o již existující výzkumný záměr (například grant či dlouhodobý projekt), pro jehož realizaci je potřeba spolupráce studentů. V tomto případě se počítá s tím, že kontakt s organizací působící v terénu je v rámci takového poptávky zajištěn.

Co je nabídka a kdo ji na platformu může vložit?

Nabídka je popis obsahu a cíle kvalifikační práce, prostřednictvím které student může vyřešit konkrétní problém v preventivní praxi. Nabídku oproti poptávce ve většině případů na platformu zadává studující. Ten nabídku (popis své kvalifikační práce) na platformu vloží po konzultaci s vedoucím své práce.

Ambice projektu: Kvalitnější prevence a podpora mladých vědců

Digitální tržiště v prevenci má dva hlavní cíle: (1) Podporovat vznik kvalifikačních prací reagujících na poptávku z preventivní praxe s přímým společenským dopadem; (2) Vytvářet strategii, jak řešit nedostatek financí na preventivní výzkum a posílit kvalitu preventivní praxe. DigiPREV tedy představuje originální systémové řešení, které má potenciál významně posílit kvalitu české preventivní praxe i odborný růst studentů a začínajících vědců. Platforma bude zároveň využívat moderní technologie a prvky umělé inteligence, které mohou proces výzkumu i evaluace zefektivnit a zpřesnit.

DigiPREV jako most mezi teorií a praxí

Nový projekt přemostňuje tradičně oddělené světy akademického výzkumu a preventivní praxe. Platforma podporuje:

- interdisciplinaritu,
- metodologickou kvalitu výzkumů,
- rozvoj mladých vědců,
- vznik kvalifikačních prací založených na aktuálních potřebách praxe,
- spolupráci mezi různými univerzitami i mezi jednotlivými fakultami uvnitř jedné univerzity (např. HTF UK a 1. LF UK).

Nový projekt poskytuje studujícím „bonusovou“ možnost získat odbornou podporu, přístup k reálným datům i praktické zadání, které má skutečný dopad na fungování preventivních programů.

Čím mohou díky digiPREV studenti pomoci praxi?

Jedním z hlavních přínosů digiPREV je možnost zapojit studenty do řešení problémů, které jsou pro preventivní praxi skutečně aktuální. Mnohé organizace, školy či poradenská zařízení dlouhodobě postrádají kapacitu na systematické evaluace, sběr dat nebo analýzu vlastních procesů. Studenti, kteří realizují výzkumné projekty v rámci kvalifikačních prací, mohou tuto mezeru efektivně vyplnit – přinést nezávislý pohled, metodologickou podporu a odborně vedené šetření, jehož výsledky mají pro organizace konkrétní využití. Jejich práce často obohacuje praxi nejen jednorázově, ale i tím, že organizaci poskytne podklady pro další rozvoj či plánování preventivních aktivit.

Studenti mohou přispět k rozvoji preventivní praxe například v těchto oblastech:

- evaluace obsahu a kvality preventivních programů realizovaných organizací,
- ověřování efektivity preventivních intervencí,
- analýza kvality implementace preventivních programů a identifikace překážek v jejich realizaci,
- situační studie připravenosti školy nebo organizace k zavedení nové preventivní aktivity,
- screening potřeb klientů, žáků, rodičů či personálu související s volbou vhodného preventivního programu,
- analýza spokojenosti zaměstnanců, prevence profesního vyhoření a identifikace podpůrných opatření,
- monitoring školního prostředí (např. v kontextu prevence šikany nebo digitálního rizikového chování),
- případové studie činnosti organizace.

Studenti však mohou nabídnout i další typy užitečných výstupů, které přesahují běžnou evaluaci.

Patří mezi ně například:

- tvorba doporučení pro zlepšení interních procesů a komunikace v organizaci,
- analýza vzdělávacích potřeb pedagogů či preventistů,
- mapování spolupráce školy s rodinami v kontextu prevence rizikového chování,
- kvalitativní studie dopadů preventivních opatření na konkrétní skupiny žáků,
- návrh nástrojů či metodických materiálů pro školní preventivní tým,
- průzkum informovanosti žáků a rodičů o rizikových jevech,
- analýza funkčnosti školních preventivních strategií a jejich souladu s aktuálními potřebami školy.

Digitální tržiště je k dispozici také pro akademické pracovníky a organizace působící v praxi

Online platforma digiPREV umožňuje organizacím vyřešit konkrétní problémy v jejich preventivní praxi. Může se jednat o situace, na jejichž řešení organizace nemají časové, personální ani finanční zdroje. Díky jednoduché a rychlé registraci do platformy může zástupce organizace (konzultant) vložit svou poptávku na řešení konkrétního problému a získat řešení zdarma díky realizaci výzkumného projektu v rámci kvalifikační práce studenta. Konzultant z organizace může studentovi pomoci s orientací v prostředí organizace, kontaktováním respondentů či se sběrem dat. Student nepřichází do organizace, aby již časově zaneprázdněné kolegy zatížil, nebo dokonce kontroloval její provoz, ale aby pomohl s poptaným aktuálním problémem. Vedení studenta je stejně jako v jiných případech zodpovědností vedoucího práce (akademického pracovníka) –podrobnější informace k psaní textů poptávek jsou k dispozici na webové stránce digiprev.cz v metodice *Jak používat digitální tržiště a v uživatelském návodu*.

Cílem projektu je zjednodušit a zefektivnit fungování organizací v preventivní praxi a nabídnout jim podporu tam, kde dnes kapacity nestačí – například při evaluacích, monitoringu kvality nebo při shromažďování dat potřebných pro rozvoj preventivních programů.

Věříme, že i pro akademické pracovníky bude náš projekt atraktivní. Vysokým školám přináší digiPREV příležitost pro získání nových informací a výzkumných dat z praxe, kontaktů pro spolupráci s organizacemi, ale také prostor pro společný dialog a sdílení dobré praxe. Za tímto účelem v rámci projektu digiPREV zakládáme síť akaPREV pro odborníky z praxe, kam se mohou přihlásit akademičtí pracovníci i odborníci působící v organizacích. Doufáme, že setkávání v rámci akaPREV otevře nové cesty k řešení aktuálních preventivních problémů a k posílení kvality, efektivity a bezpečnosti prevence.

Pokud byste se do projektu chtěli zapojit (ať jste akademičtí pracovníci, nebo působíte v organizaci věnující se prevenci), registrujte se na digiprev.cz nebo se na nás v případě dotazů obraťte na digiprev@htf.cuni.cz.

Za řešitelský a organizační tým projektu

Michal Miovský

1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova

Karolína Burešová

Husitská teologická fakulta, Univerzita Karlova

Radek Vorlíček

Husitská teologická fakulta, Univerzita Karlova

Pavlaína Janošová

Husitská teologická fakulta, Univerzita Karlova